

met Tsjoenking verbond, was weggevallen en omdat de val van Birma een ernstig gevaar leek in te houden voor de positie van de Britten in hun grootste kolonie: Brits-Indië.

★

Churchill had in de herfst van '41 het modernste Britse slagschip, de 'Prince of Wales', en de oude slagkruiser 'Repulse' naar Singapore gezonden; zij waren er op 6 december gearriveerd en waren vier dagen later in de Zuidchinese Zee door de Japanners tot zinken gebracht. Nieuwe zware eenheden moesten naar Zuid-Azië worden gezonden – een hachelijke onderneming omdat verscheidene van die eenheden in reserve gehouden moesten worden zowel in de Middellandse Zee als in de Atlantische Oceaan.¹ Begin maart werd *Admiral Sir Geoffrey Layton*, die eerst Singapore op weg naar Java en vervolgens Java op weg naar Ceylon² verlaten had, tot opperbevelhebber op laatstgenoemd eiland benoemd, eind maart aanvaardde *Vice-Admiral Sir James Somerville* het bevel over de nieuw-gevormde Britse *Eastern Fleet*. Deze bestond uit twee grote vliegkampschepen en één klein, vijf slagschepen, twee zware kruisers, vijf lichte (waaronder de 'Jacob van Heemskerck'), zestien torpedobootjagers (waaronder de 'Isaac Sweers') en zeven onderzeeboten (waaronder vijf Nederlandse), maar de twee grote vliegkampschepen, de 'Formidable' en de 'Indomitable', en het kleine vliegkampschip 'Hermes' hadden tezamen slechts 90 vliegtuigen aan boord, verouderde bovendien, en van de vijf, alle uit de Eerste Wereldoorlog daterende slagschepen was slechts één gemoderniseerd.

Deze *Eastern Fleet* was aanzienlijk zwakker dan het Japanse eskader dat, nadat het begin maart bezuiden Java tal van schepen tot zinken had gebracht, eind maart krachtens een bevel van de opperbevelhebber van de Japanse slagvloot, admiraal Isorokoe Jamamoto, de Indische Oceaan opvoer teneinde de bases van de *Eastern Fleet* te teisteren en die vloot zo

¹ Midden februari '42 waren de Duitse slagkruisers 'Scharnhorst' en 'Gneisenau' er samen met de kruiser 'Prinz Eugen' in geslaagd, uit Brest te ontsnappen en naar Noordduitse havens terug te keren, waarna de 'Scharnhorst' en de 'Prinz Eugen' toegevoegd waren aan het Duitse smaldeel in Noorse wateren; daartoe behoorde ook het splinternieuwe Duitse slagschip 'Tirpitz' dat sterker was dan enig Brits slagschip. De 'Gneisenau' was eind februari in Kiel zo zwaar door de *Royal Air Force* beschadigd dat zij ontmanteld werd. ² Thans Sri Lanka.